

Вимога взаємного визнання виражає сутнісну характеристику особистісної суб'єктності, яка може сформуватися лише при зустрічі з іншою суб'єктністю і в той же час виступає формою співіснування суб'єктів.

Шлях до ефективного партнерства в умовах педагогічної взаємодії починається з:

- 1) подолання в свідомості партнерів певних негативних стереотипів,
- 2) розробки конструктивного підходу, що базується на усвідомленні реального позитивного внеску кожної із сторін,
- 3) визнання автономності й унікальності всіх учасників взаємодії,
- 4) надання партнерам свободи вибору дій тощо.

Безперечно, створення сприятливих умов для ефективної партнерської взаємодії викладачів і студентів вимагає розробки програми, орієнтованої на розвиток здатності до партнерської взаємодії у майбутніх учителів.

Література

1. Волкова Е. Н. Субъектность как деятельное отношение к самому себе, к другим людям и миру / Е. Н. Волкова // Мир психологии. – 2005. – № 3. – С. 33-40.
2. Волкова Е. Н. Субъектность педагога: теория и практика: Автореф дисс. д-ра психол. наук / Е. Н. Волкова. – М., 1998. – 48 с.
3. Ворожцова И. Б. Партнерские отношения преподавателя и студента в обучении: за и против / И. Б. Ворожцова // Психология и педагогика. – 2006. – № 9. – С. 33-44.
4. Ложкін Г. Проблема суб'єкта як теоретична основа професіоналізації особистості / Г. Ложкін, Н. Глуханюк, Н. Волянюк // Психологія і суспільство. – 2003. – № 2. – С. 97-103.
5. Пряжников Н. С. Методы активизации профессионального и личностного самоопределения. Учеб-метод. пособие / Н. С. Пряжников. – М.: Воронеж.: Изд МПСИ, 2002. – 400 с.
6. Татаринцева Г. Методологічні підходи до визначення поняття «партнерство» / Г. Татаринцева // Наука молода. – 2007. – № 8. – С. 145-150.
7. Устименко Т. А. Основи міжкультурної взаємодії / Т. А. Устименко. – Полтава, 1998. – 214 с.
8. Философский словарь / [Под ред. И. Т. Фролова]. – 7-е изд., перераб. и доп. – М.: Республика, 2001. – 719 с.
9. Шигонська Н. В. Філософський, психологічний, соціологічний та педагогічний аспекти сутності категорії «професійна взаємодія» / Н. В. Шигонська // Вісник Житомирського державного університету. – 2008. – Вип. 42. – С. 160-164.

Стаття надійшла до редакції 23.03.2010 р.

І. В. Размолдчикова
викладач, Криворізький ДПУ

ІМІДЖ – ШЛЯХ ДО УСПХУ

У статті автором досліджується питання значення іміджу в майбутній успішній професійній діяльності вчителя початкових класів.

Ключові слова: імідж, образ, успіх, вчитель початкових класів.

В статье автором исследуется вопрос значения имиджа в будущей успешной профессиональной деятельности учителя начальных классов.

Ключевые слова: имидж, образ, успех, учитель начальных классов.

In the article the author investigates the meaning of the image for the future successful career of a primary school teacher.

Keywords: image, success, a teacher of a primary school

Останнім часом все актуальнішою стає проблема підготовка конкурентоспроможного фахівця. Мета статті – висвітлити зміст поняття «імідж» та довести, що формування цього складного феномену – необхідна складова для досягнення успіху в педагогічній діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичний аналіз праць вітчизняних та зарубіжних вчених показав, що конкурентоспроможний фахівець повинен володіти такими якостями як: самостійність, ініціативність, інтуїтивність, комунікабельність, схильність до лідерства, спостережливість, аналітичність, стресостійкість, креативність, професійна мобільність, здатність до ризику, впевненість у своїх можливостях, заповзятливість, відповідальність, цілеспрямованість, активність, гнучкість поведінки, високий рівень адаптивності, прагнення до успіху, здатність до прогнозування подій, організованість (В.І.Андреев, В.І.Бондар, Н.Д.Вінник, О.В.Данчева, Л.М.Карамушка, О.О.Кірсанов, Л.В.Кондрашова, Л.М.Мітіна, А.В.Молдаванова, Ю.М.Швалб, М.М.Шехтер).

Саме ці якості дають можливість молодому спеціалістові з найменшими психологічними витратами створити власний професійний імідж, розпочати професійну діяльність, а також успішно побудувати професійну кар'єру в умовах високої конкуренції. Таким чином, конкурентоспроможна особистість у багатьох дослідників асоціюється з якостями успішної, ефективної, продуктивної особистості як у її професійній, так і поза професійній діяльності [4, с. 196].

Виклад основного матеріалу. Успішність є досить складним та багатовимірним особистісним феноменом, який характеризує особливості самореалізації індивіда за багатьма життєвими сферами, зокрема, досить важливим показником успішності є здатність людини реалізувати себе як професіонала.

Т.Г.Бабина та О.П.Єршова зазначають, що успішність – це поняття, яке охоплює не одиничне випадкове явище, а неодноразово верифікований життєвий досвід, що формується завдяки позитивному мисленню і способу життя, в основі якого лежить мотивація досягти поставленої мети через цілеспрямовану діяльність, прагнення гармонійно розвиватися.

С.О.Балаба наголошує, що в багатьох країнах світу професійна успішність вже давно є однією з найбільш значущих соціокультурних установок людини, універсальним мотивом професійної самоідентифікації

особистості. Поступове усвідомлення цінності професійної успішності в Україні у всіх видах людської діяльності, і вчительської зокрема, обумовлено перш за все, підвищенням конкурентоздатності працівника.

У великому тлумачному словнику сучасної української мови за редакцією В.Т.Бусела знаходимо визначення поняття «успіх». Успіх – позитивний наслідок роботи; досягнення, удача, талант; досягнення в навчанні, у вивченні чого-небудь [2, с. 1516]

Створення власного позитивного професійного іміджу майбутнім вчителем початкових класів неможливе без усвідомлення того, що в майбутньому він повинен стати успішною конкурентоспроможною особистістю.

Розглянемо деякі трактовки сутності, природи іміджу, які зустрічаються в науковій літературі.

Психологічний словник пов'язує поняття «імідж» та «образ»: «Імідж – (англ. image – образ), – що склався в масовому уявленні і має характер стереотипу; емоційно забарвлений образ когось-небудь або чогось-небудь» [5].

Більш пізня трактовка іміджу тими ж авторами: «стереотипізований образ конкретного об'єкту, який існує в масовій свідомості» [6].

Соціологічний енциклопедичний словник дає два визначення терміну імідж:

1) зовнішній вигляд створюваний суб'єктом, з метою викликати певне враження, думку, відношення в інших;

2) сукупність якостей, які пропагуються рекламою, модою, традиціями і т. і., з метою викликати певні реакції по відношенню до нього [7].

Політичний словник тлумачить поняття «імідж» в широкому та вузькому розумінні: розповсюджене уявлення про характер того чи іншого об'єкта або цілеспрямовано сформований образ-уявлення, який наділяє об'єкт додатковими цінностями (соціальними, політичними, соціально-психологічними, естетичними і т. д.) [8].

В.М.Шепель відмічає, що імідж людини витікає з минулого досвіду і є складним системним утворенням, що поєднує в собі ряд приватних іміджів. Він має нести цілісний характер, всі його риси узгоджені, не суперечать одна одній.

Важливе значення для майбутніх вчителів початкових класів має оволодіння технологією самостворення, подання самого себе. Імідж – це не бачення, у нашому випадку – це дослідження, пошук відповіді на питання: «Хто я такий?»

Більшість психологів вважають, що образи як психологічні утворення чинять вагомий вплив на поведінку людини (С.Л.Рубінштейн, Г.С.Костюк, І.Д.Бех, О.М.Леонтьєв).

В цілому вся наша свідомо поведінка спонукається і регулюється образами. Мета спрямовує наші дії. Ставлячи перед собою мету, ми обов'язково уявляємо кінцевий результат. Як бачимо, саме образ стимулює

і спрямовує дію.

Академік І.Д.Бех, використовуючи ці функції образів, пропонує програму формування у студентів ціннісного ставлення до майбутньої професійної діяльності, що на нашу думку, цілком відповідає професії вчителя початкових класів. Автор описує чотири основні блоки:

- 1) знайомство з майбутньою професійною діяльністю і створення узагальненого уявлення про неї;
- 2) формування реального уявлення про професіонала з обраної спеціальності;
- 3) формування ціннісних уявлень;
- 4) складання «образу себе – як – професіонала» [1, с. 268].

Найбільше автор акцентував увагу на четвертому блоці, який має головне значення й для нашого дослідження. Оскільки проблема образу (для нас створення іміджу) можливої професійної діяльності та образу себе в ній може в подальшому виконувати спрямовуючу функцію, задавати перспективу власного становлення, підвищувати цінність обраного професійного шляху, сприяти успішності в обраній професії [1, с. 268].

Успішність особистості загалом, та вчителя початкових класів зокрема, можна трактувати як здатність та вміння бути успішним. Успішною вважають особистість, яка досягла того, чого хотіла.

Професійна успішність забезпечує формування позитивного мотиваційно-сміслового відношення до діяльності, потреби у здобутті, поглибленні і розширенні професійних знань, в опануванні професійних умінь і навичок; визначає зміст ціннісних орієнтацій; підвищує ефективність процесу інтеграції вчителя в професійне середовище.

Професійна успішність педагога створює реальні передумови для його самореалізації, розвитку творчих здібностей, власного позитивного професійного іміджу.

Вчителів, орієнтованих на досягнення успіху в діяльності, відрізняє громадянська і професійна спрямованість особистості; здібність до самопізнання, самостворення; уміння реалізувати науковий підхід до педагогічних явищ, проектувати модель цілісного педагогічного процесу, адаптуватися до конкретних життєвих та професійних умов.

Здатність майбутнього вчителя початкових класів до успішного здійснення своїх професійних функцій залежить від рівня його креативного мислення і мотивації на успіх. Тому для досягнення у спіху ми покладаємося на такі положення як:

- а) складові успіху: мотивація самоствердження особистості вчителя початкових класів (відсутність пригніченості, наявність мрії, розвиток конструктивної стратегії життя), вироблення відповідного відношення до критики;
- б) фактори успіху: відданість справі, безперервна самоосвіта, ціннісно-сміслова сфера особистості;

в) особистісні якості, необхідні для досягнення успіху і створення власного професійного іміджу: переконання, оптимізм, об'єктивність, самодисципліна, наполегливість, гностичні вміння (гнучкість мислення, креативність, здатність до синтезу, узагальнення, оперативність паняті, організаторські здібності, мобільність.

Висновки. Проаналізувавши теоретичні аспекти, які визначають сутність іміджу, ми можемо стверджувати, що це поняття за формою і змістом є досить складним, багатограним, таким, що вимагає обережного відношення.

Недостатня вивченість цього явища підтверджує необхідність вивчення проблеми формування іміджу в майбутніх вчителів початкових класів.

Література

1. Бех І.Д. Виховання особистості: особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади [навч.-метод. посіб.] / Іван Дмитрович Бех. – К.: Либідь, 2003. – 344 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови [уклад. В.Т.Бусел та ін.]. – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. – 1736 с.
3. Мак Джініс Мистецтво мотивації як досягти вершин / О. Гладкий. – Львів: Свічадо, 2009. – 172 с.
4. Ортікова Н.В. Конкурентоздатний психолог – успішний психолог /Н.В.Ортікова // Успішність особистості: потенціал та обмеження: матеріали Міжнародної наук. практ. конф., (Київ, 18 березня 2010 р.) НПУ ім. М.П. Драгоманова. – Київ. – 2010. – С. 196.
5. Психология. Словарь /Под общ. ред. А.В. Петровского, М.Г.Ярошевского. – М.: Политиздат, 1990.
6. Психология. Словарь /Под общ. ред. А.В. Петровского, М.Г.Ярошевского. – Ростов н/Д., 1998. – 340 с.
7. Социологический энциклопедический словарь/[Г.В.Осипов]. – М.: ИНФРА – М – НОРМА, 1999. – 324 с.
8. Краткий политический словарь / [Л.А.Оникова и др.]. – М.: Политиздат, 1989. – 623 с.

Стаття надійшла до редакції 30.03.2010 р.

С. Г. Коваленко

*пошукач каф. психології та педагогічних технологій,
Криворізький ДПУ*

ДИДАКТИЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ З РОЗВИТКУ ЕСТЕТИЧНОЇ ОЦІНКИ ПІДЛІТКІВ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ

У статті висвітлюється актуальність проблеми розвитку естетичної оцінки підлітків сільської місцевості, подається структура естетичної оцінки і дидактичні умови використання комп'ютерної технології навчання естетичній оцінці її формування.

Ключові слова: структура естетичної оцінки, естетичний смак, естетична